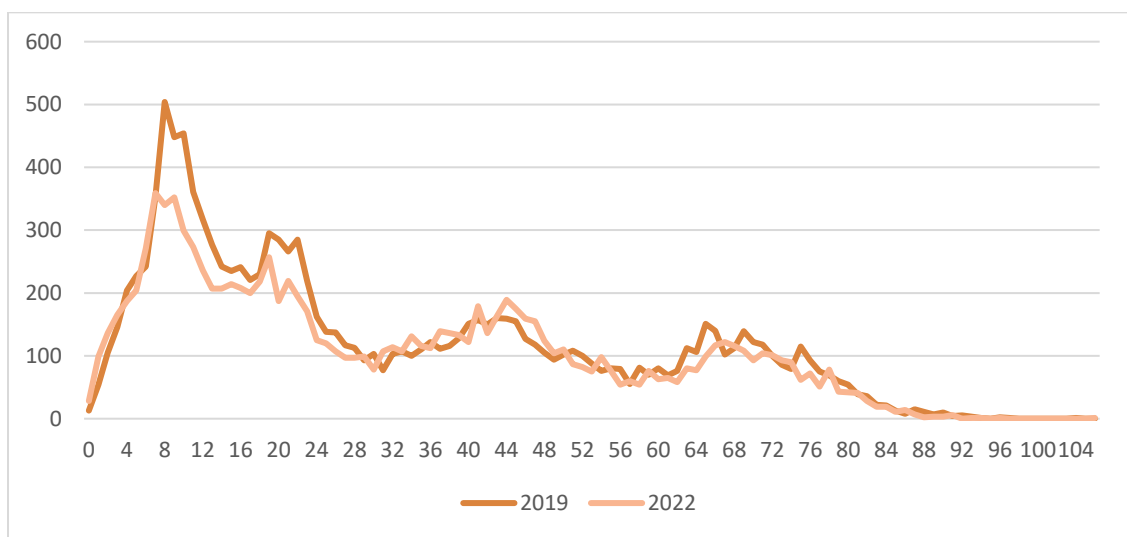

A Méliusz Juhász Péter Könyvtár 2022. évi beszámolója

1. Rövid összefoglaló (legfeljebb 2000 karakter)

A koronavírus járvány korlátozásokkal terhelt időszaka tavaly lezárult. Ugyan az olvasói létszám 2019-hez képest tíz százalékkal csökkent (12662 főről 11382 főre), de a kölcsönzések száma 1%-al nőtt (341710-ről 344434 dokumentumra). Ez amiatt volt, hogy a válság alatt megváltozott a kölcsönzők demográfiai összetétele.

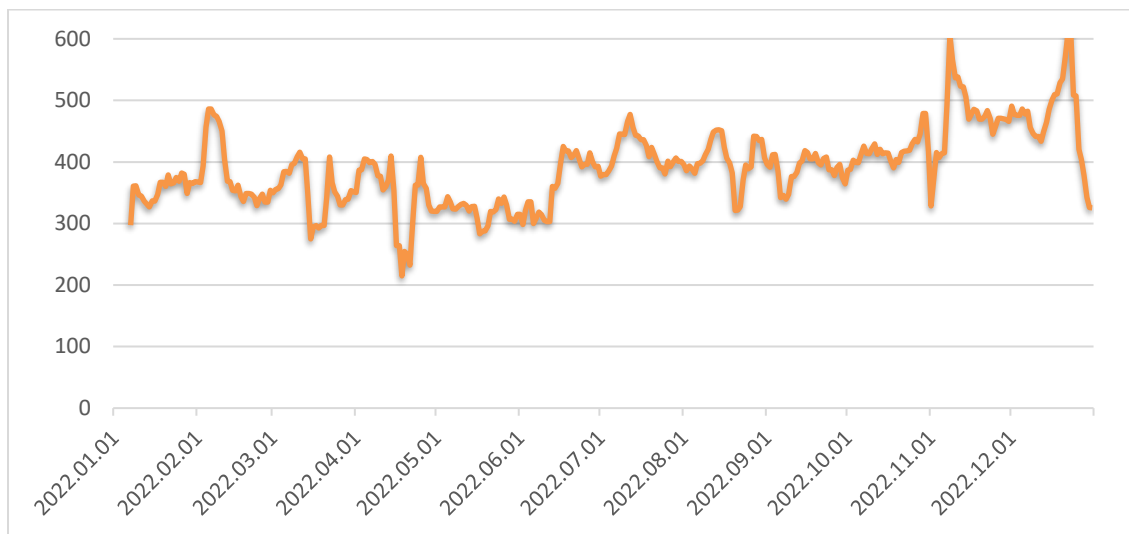
1. ábra Olvasói korfa

Mint a fenti ábrán látható, a beiratkozottak között a hat és huszonnégy év közötti diákok és hallgatók száma ugyan csökkent, azonban a negyvenes korosztályban számuk nőtt. Tavaly azok az olvasók váltottak tehát kölcsönzőjegyet, akik valóban használták könyvtárunk, míg azok a diákok, akiket csak egy-egy látogatás alkalmával írtak be a pedagógusok, elmaradtak. A beiratkozott olvasók és a kölcsönzések száma 2021-ben érte el a mélypontot: ekkorra már csak kicsivel több, mint tízezer olvasónk maradt, de tavaly ez a szám gyors növekedésnek indult. A javuló trend folytatódott az év végén bekövetkezett zárások ellenére is.

A könyvtár működését leginkább befolyásoló tényező ugyanis az ukrán háború nyomán kialakuló energetikai válság volt. Kilenc fiókkönyvtárunkból ötöt kénytelenek voltunk ideiglenesen bezárni¹, a koronavírus járványhoz hasonló visszaesésre számítottunk. Legnagyobb

¹ DMJV Közgyűlése 191/2022 (X.27.) Kgy határozatával energiamegtakarítási intézkedésekről döntött. Ennek alapján 5 fiókkönyvtárban szünetelt a közfeladatellátás, a többi fiókkönyvtárban korlátozott nyitva tartás lépett életbe, a Központi Könyvtár 2. emelete lezárásra került, 2022. november 1. napjától – 2023. április 15. napjáig.

meglepetésünkre azonban az olvasók – köszönhetően egységes kölcsönzéspolitikánknek – nehézségek nélkül tudtak más könyvtárakba átszokni. Különösen látványos volt a központi könyvtár forgalmának változása:

2. ábra A Központi Könyvtár kölcsönzéseinek egyhetes mozgóátlaga

A használat intenzitásának növekedését kapcsolatba hoztuk a gépesítés terén elért eredményeinkkel – az **önkölcsönző rendszerek** a központban elérték a forgalom ötödét, a **kölcsönző automaták** forgalma pedig a városban megháromszorozódott – és új szolgáltatásainkkal, például a **kölcsönzői rendelésekkel**. Debrecenben a könyvtár láthatóságát nagyban növelték helytörténeti kiadványaink, amelyek közül a *Debreceni cívisházak és lakóik nyomában* és *Az én Debrecenem* című könyvek pár hét alatt 2000 példányban fogytak el.

2. Stratégiai célok végrehajtása (legfeljebb 1500 karakter)

Stratégiai céljainkat 2022-ben csupán részben sikerült megvalósítanunk. Számítottunk arra, hogy az év során számos nehézséggel kell szembe néznünk, ezért célunk az volt, hogy szolgáltatásainkat mindenhol biztonságosan fenntartsuk és olvasóink létszámában csupán enyhe csökkenést könyveljünk el. Sajnos az energetikai válsághelyzet miatt az év végén öt fiókkönyvtárunkat is be kellett zárunk, ami a szolgáltatásaink biztonságát veszélyeztette. Meglepő módon azonban beiratkozott olvasóink létszáma növekedésnek indult és a zárások ellenére forgalmi adataink is következetesen növekedtek.

Tervezett fejlesztéseink közül az RFID beruházások mindegyikét sikeresen megvalósítottuk. Bevezettük Józsán az önkölcsönzést és három új könyvkölcsönző automatát adtunk át a városban (Tócsókert, Piac, Dobózi lakótelep). Ezek eredményeként az önkölcsönzések a központi könyvtárban ma már a forgalom húsz százalékát teszik ki, míg az automatáink forgalma idén megháromszorozódott. Az erdei könyvtárunkat is el tudtuk indítani, bár üzemeltetése az energetikai válság miatt kétségessé vált.

Állami feladataink között terveztük, hogy regionális könyvtárként a határainkon túl élő magya-

rok számára az OSZK-val közösen fogunk könyvtári tereket nyitni, sajnos azonban erre forrásokat nem tudtunk szerezni. Sikertelenül azonban elindítanunk egy új szolgáltatást, a kölcsönzői rendeletet, amely bevonja az olvasókat az állománygyarapításba, így javítja a felhasználói élményt és gazdálkodásunkat is hatékonyabbá teszi.

3. Szervezet (legfeljebb 1500 karakter)

- a. kompetenciafejlesztés (a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL törvény 94 §. (5a) pontja és a kulturális szakemberek továbbképzéséről szóló 32/2017. (XII. 12.) EMMI rendelet alapján)

A kulturális szakemberek továbbképzéséről szóló EMMI rendelet szerint elkészített képzési tervet megvalósítva egy munkatársunk elvégezte a vezetői coach képzést a Debreceni Egyetem Műszaki Karán. Két munkatársunk folytatta a doktori iskolát, Uzonyi Anita eredményesen zárta a műhelyvitát *Egy karrierdiplomata a Horthy-korszakban: Újpétery Elemér (1911-2001) élet-pályája* című disszertációjáról a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karának Történelmi és Néprajzi Doktori Iskoláján. Egy munkatársunk megkezdte segédkönyvtárosi képzését a nyíregyházi Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárban, a pályázati csoport egyik munkatársa pedig a Nemzeti Községi Egyetem közbeszerzési tanácsadó szakirányú továbbképzési szakán kezdte meg tanulmányait.

Kiemelten kezeljük munkatársaink továbbképzését, támogatjuk a szakmai napokon, konferenciákon való részvételt, a szakmai fejlődés lehetőségeit. 2022-ben 17 konferencián összesen 50 munkatársunk vett részt.

Belső szakmai képzéssel és mentorálással fejlesztjük az új munkavállalókat, főként a könyvtári rendszer használatában és a pályázati területen. Az új szolgáltatások vagy eszközök bevezetésénél szintén ezt a modellt követjük. A számos európai uniós pályázatban való részvétel megköveteli a projektszemlélet alkalmazását az intézményben. Ez, valamint az elmúlt időszak változásai lehetőséget teremtenek arra, hogy munkatársaink szakmailag és emberileg reziliensebbé váljanak, a változásokat rugalmasabban és kiegyensúlyozottabban kezeljék.

4. Infrastruktúra (legfeljebb 1500 karakter)

- a. fizikai terek állapotának változása

Az energiaválság miatt, jogszabályi előírások szerint ősszel telephelyeket zártunk be, energiafelhasználás tekintetében csökkentett üzemmódra álltunk át. Infrastruktúrakorszerűsítéskor előtérbe helyeztük az energiamegtakarítási célú fejlesztéseket: világításkorszerűsítést végeztünk több telephelyen, elektromos energiafogyasztás mérési helyet alakítottunk ki az Újkerti Könyvtárban.

- b. infokommunikációs (IKT) eszközpark állapotának változása

Újabb könyvkölcsönző automatát helyeztünk ki a Tócsóskertben. Helytörténeti részlegünk nagy teljesítményű síkgyas szkennelével bővült, amely negatív filmek digitalizálására is alkalmas.

Elkezdődött a Központi Könyvtárunk előadótermének korszerűsítése egy fixen telepített, nagy fényerejű projektor és egy motoros vetítövászón beépítésével, valamint egy nagy teljesítményű notebook üzembe helyezésével. Gyors, gazdaságosan üzemeltethető címkenyomtatókat vásároltunk a vonalkódos címkék nyomtatására. Az érdekeltségnövelő támogatást felhasználva tovább bővítettük alkatrészbázisunkat, valamint a központi épület teljes területét lefedtük Wifi hálózattal. Ebből a keretből vásároltunk további negatív film szkennereket illetve nagy teljesítményű szkennereket. A Laptapir szolgáltatás zavartalan igénybevételére olvasói használatra nagyteljesítményű tabletet helyeztünk el az olvasóteremben. Józsai Könyvtárunkat könyvkölcsönző automatával bővítettük.

c. egyéb infrastruktúra

Székhelyünk vagyonvédelmét a videomegfigyelő rendszer részleges korszerűsítésével fejlesztettük.

Kialakítottuk az ország első erdei könyvtárát Hármashegyialján.

5. Gyűjteményi információk (legfeljebb 3000 karakter)

a. gyűjteményelhelyezés és gyűjteményfejlesztés

Gyűjteményünk több szolgáltatási ponton kerül elhelyezésre. A Központi Könyvtárban található a dokumentum állomány 60 %-a. 2022-ben megszűnt a Homokkerti, a Kismacsi és a Nagymacsi fiókkönyvtár az intézményi átszervezések miatt.

A gyarapításra fordított összeg könyv és egyéb dokumentum beszerzésre 46.099.422 forint, folyóirat rendelésre: 5.312.553 forint volt. Adatbázis előfizetésre 2.974.842 forintot költhettünk el

Állományunk ajándékként és kötelezpéldányként kapott dokumentumokkal is gyarapszik. Az NKA könyvtár támogatási program keretében 696 darab dokumentum érkezett intézményünkbe.

2022.szeptember 15-től lehetőség nyílt az olvasók számára, hogy az OPAC felületén a könyvtár állományából hiányzó dokumentumokra beszerzési igényt adjanak le. December 31-ig 400 kérés érkezett, melyből 96 volt releváns, mely az időszakban vásárolt könyvek 1,2%-át tette ki.

2022-ben állományba vettünk 23.157, az integrált könyvtári rendszerben beletárolt dokumentumot, 614 aprónyomtatványt és 593 fotót/képeslapot a Méliusz részére, és 6860 példányt a KSZR vonatkozásában. Tovább racionalizáltuk a munkafolyamatokat, így 12 napra – Központi Könyvtár esetében 8 napra – csökkentettük az új dokumentumok olvasók számára hozzáférhetővé válásának időtartamát.

A tárgyévben 46.891 dokumentum törlésére került sor, mely meghaladja a beszerzési darabszámot. A nagyarányú törlés oka, hogy a Központi Könyvtárban 5 éven át nem kerültek törlésre az elhasználdott könyvek. Átnéztük a bekötött folyóiratok iránti használói igényt, az elavult periodikákat töröltük. Az apasztás számát növelte még a megszűnt fiókokból kivont állomány. Ezeket a dokumentumokat felajánlottuk a Debrecen-Bánki Református Iskolának, a Benedek Elek Általános Iskolának, a Bocskaiakerti Németh László Általános Iskolának, a Szent József Gimnáziumnak, valamint a KSZR könyvtáraknak további hasznosításra

b. gyűjteményfeltárás

A dokumentumok feltárása, nyilvántartása a HunTeka integrált könyvtári rendszerben történik HunMarc adatcsere formátum szabvány szerint. Elkezdtük a bevitt bibliográfiai, besorolási tételek és példányadatok egységesítését, javítását. Elkészült a zenei könyvtár CD állománya és a muzeális dokumentumok felülvizsgálata.

Könyvtári rendszerünkben a 7474 bibliográfiai és 20253 példányrekordot töltöttünk fel a MOKKA/ODR adatbázisba.

c. állományvédelem

Egy fiókkönyvtárban végeztünk állományellenőrzést, mely az állomány 6%-át érintette.

Az év folyamán a Józsa és a Benedek Elek Könyvtár dokumentumaiba is elkezdtük a rádiófrekvenciás biztonsági kódok elhelyezését.

A kötészeti műhelyben 2022-ben 313 db könyvet és 130 kötet folyóiratot kötöttünk be, 175 darab állományvédelmi tok készült el. Könyvkötő kollégánk 822 füzetet, 5 rendezvény táblát és 35 születésnapi újságot is készített.

d. digitalizálás

Négy éve zajló, nagy horderejű digitalizálási, szabványosítási és integrálási munkafolyamat utolsó állomásához érkezünk az elmúlt évben, amely a digitális helytörténeti állományból egy ingyenesen elérhető szolgáltatásban manifesztálódik. A DIKÖR integrált közgyűjteményi rendszerünk a TOP-6.9.2 pályázati forrásból valósul meg.

Az elmúlt esztendőben összesen 5 könyvet, 3028 fotónegatívot, 910 diakockát, 2373 papír alapú fotót, 739 ajándékba kapott képet, valamint 3836 oldal aprónyomtatványt digitalizáltunk.

6. Szolgáltatások (változások, trendek) (legfeljebb 5000 karakter)

a. célcsoportok számára (gyermekek, hátrányos helyzetűek, nemzetiségek, zenét kedvelők stb.) kialakított szolgáltatások eredményei

Januárban intézményünk is csatlakozott az Európai Méhnyakrák Megelőzési Héthez, melynek keretében egy Mályvapolcot adtunk át a Központi Könyvtárunkban. A Mályvapolcot azért alakítottuk ki, hogy felhívjuk a figyelmet és tájékoztatást nyújtsunk a méhnyakrákkal kapcsolatban.

Rózsa Dávid, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója a magyar népmeséken alapuló ukrán nyelvű gyermekkönyvből 60 kötetet adott át a Méliusz Juhász Péter Könyvtárnak 2022. április 21-én. A kötet a Móra Könyvkiadó, a Nova Hvylja Egyesület és az OSZK közös kiadásában, a Petőfi Kulturális Ügynökség támogatásával az Alföldi Nyomda kivitelezésében 1500 példányban jelent meg.

A Debrecen Megyei Jogú Város Ukrán Nemzetiségi Önkormányzat a 2021-2024 évre vonatkozóan hosszú távú célkitűzései között szerepel egy kiemelt ukrán irodalmi részleg létrehozása a

Méliusz Juhász Péter Könyvtárban. Ennek célja az anyanyelv ápolása, hogy a Debrecenben élő ukrán nemzetiségű magyar állampolgárok olyan könyveket tudjanak olvasni, amelyek az anyanyelvükön íródtak, valamint akik beszélik az ukrán nyelvet, gyakorolhassák azt. A kötetek a MÉLIUSZ Központi Könyvtár Idegennyelvi Részlegében kapnak helyet. Az Ukrán Nemzetiség Önkormányzat 2022. szeptember 28-án adta át ünnepélyes keretek között az első köteteket.

b. helyben elérhető szolgáltatások

Áprilisban megnyílt az ország első erdei könyvtárpontja a Méliusz Juhász Péter Könyvtár és a 140. születésnapját ünneplő Zsuzsi Erdei Vasút együttműködésével. A hármashegyialjai végállomásnál lévő Természet Házban nyílt könyvtárpont célja, hogy olyan új szolgáltatást kínáljon a látogatóknak, ami az olvasás mellett a természet szeretetét is erősíti.

Intézményünkben az új MIA (KIOSZK) mesterséges intelligenciával támogatott önkiszolgáló ügyintézési pontot 2022. október 20-án helyezték üzembe. A MIA Pont érintőképernyős eszközön könnyen, gyorsan, ügyintézői beavatkozás és sorban állás nélkül lehet meghatározott ügyeket elektronikusan intézni: például vezetői engedélyt és személyi igazolványt pótolni, gépjármű ügyeket intézni, anyakönyvi kivonatot és erkölcsi bizonyítványt igényelni.

c. távolról elérhető szolgáltatások

A Központi Könyvtárunk épülete előtt elhelyezett Könyvkölcsönző automata sikerei után még három automatát adtunk át a város különböző pontjain. Az automaták nagy előnye hogy talákozásmentesen a nap 24 órájában átvehetőek a kért dokumentumok, illetve visszahozhatóak a kint lévők. A kéréseket otthonról, interneten keresztül tudják leadni az olvasók, mi pedig 48 órán belül teljesítjük azokat.

Könyvtárunk új, távolról is elérhető szolgáltatással bővült. A Lira Könyv Zrt-vel és a MON-GUZ Információtechnológiai Kft-vel együttműködve egy olyan keresetvezérelt szoftver kifejlesztésén dolgoztunk, melynek segítségével a MÉLIUSZ katalógusa folyamatos összeköttetésben lehet könyvesboltokkal. Ezáltal az olvasók a megjelenést követően a lehető leghamarabb elérik a dokumentumokat és rendelés után ki tudják kölcsönözni. Amennyiben tehát nincs meg a könyvtárban egy könyv, igénylést lehet leadni rá. A könyvtár megvásárolja a kötetet és az igénylő olvasó lehet az első, aki a kezébe veszi azt.

A várost érintő energiamegtakarítási intézkedésekről szóló DMJV Közgyűlése 191/2022 (X.27.) Kgy. határozata alapján több egységünk is átmenetileg szünetel, köztük a Petőfi Emlekkönyvtár és az István Úti Könyvtár. A Tócsókerti Piacnál és a Fényes udvarnál elhelyezett automata segítségével viszont biztosítani tudjuk a szolgáltatást ezeken a területeken is.

d. közösségi szolgáltatások: rendezvények, klubok, képzések, kiállítások

Irodalmi nagyrendezvényeinket hagyományosan áprilisban indítjuk a Debreceni Költészeti Fesztivállal. Ezt követi az Ünnepi Könyvhét, melynek díszvendége 2022-ben Buda Ferenc, költő volt. Megrendeztük a Térey Könyvünnepet a 2019-ben elhunyt író tiszteletére. A sor a Debreceni Irodalmi Napokkal zárult, melynek témája a lektűr volt.

A debreceni irodalmi nagyrendezvények programjai mellett a TOP 6. 9. 2. pályázat keretében több irodalmi témájú programsorozatot indítottunk gyerekeknek és felnőtteknek városszerte, melyeken összesen 19.701 vettek részt.

e. online felületek (honlap, közösségi média)

A Könyvtár újabb közösségi média felületen, a TikTok-on is elérhető, követhető. A rövid videók segítségével újdonságokat, rendezvényeket mutatunk be.

A Könyvtár Youtube-csatornája kiemelkedő szerepet kapott ebben az évben. A TOP-6.9.2-16, *A helyi identitás és kohézió erősítése* című pályázatunk lehetővé tette és igényelte a streamelést. Nagyobb rendezvényeinket élőben lehetett figyelemmel kísérni, valamint bármikor visszanézhetők. Ezzel jelentősen nőtt a Youtube-csatornánk követőinek száma.

f. területi ellátás (bővebben kifejtve a 11. pontban)

A vármegye 31 nyilvános és 50 KSZR településén végeztük a szakmai irányítás feladatait. A szolgáltatásaink egyrészt a kistelepüléseken nyújtott minél teljesebb könyvtári szolgáltatások, másrészt az önálló könyvtárak esetében az iránymutatás és szakmai tanácsadás. Ebben az évben tovább növeltük a személyes látogatások számát. Az energiaválság miatt sokszor kellett segítséget nyújtanunk a bezárás előtt álló könyvtáraknak, hogy a könyvtári szolgáltatások valamilyen módon megmaradjanak. Segítettük a Minősített Könyvtári Cím pályázatra való felkészülést.

7. Minőségirányítás (legfeljebb 1500 karakter)

a. használói elégedettségmérés

Elégedettségmérést végeztünk érkezett folyóiratainkról a Központi Könyvtárban, melynek eredményét a következő időszak rendeleseinél vesszük figyelembe, egyúttal további igényfelmérést végeztünk.

A TOP-6.9.2 projektben bevezetett lehetőség ingyenes beiratkozást biztosít azoknak az olvasóknak, akik részvételi szándékukról nyilatkoznak a könyvtár irodalmi programjaival kapcsolatban. A kis mini űrlap egyúttal egy felmérés is, hogy milyen típusú programokon vennének részt szívesen. Ezzel a lehetőséggel a könyvtárba beiratkozók 84 százaléka élt.

b. települési könyvtárak minősítésének koordinációja, előkészítése (a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL törvény 66 §. j) pontja alapján)

A Minősített Könyvtári Cím pályázaton a hajdúdorogi Mészáros Károly Városi Könyvtár adott be pályamunkát. Az ő felkészülését segítettük információ megosztással, értékelési szempontok értelmezésével, a dokumentumok véleményezésével. Felkészítettük a helyszíni ellenőrzésre a vonatkozó információkkal.

c. tárgyévi fejlesztések, innovatív lépések

A MÉLIUSZ, a Lira Könyv Zrt-vel és a MONGUZ Információtechnológiai Kft-vel egy olyan keresetvezérelt szoftvert fejlesztett, melynek segítségével a MÉLIUSZ katalógusa folyamatos összeköttetésben lehet könyvesboltokkal. Katalógusunkban a felhasználó olyan dokumentumokat is láthat és igényelhet, amelyek még csak a könyvesboltokban elérhetők. Az igénylés leadásával a könyvtár beszerzi a könyveket, és kölcsönözhetővé teszi rövid időn belül.

A katalógusban vizuálisan megkülönböztetve jelennek meg a könyvtárban nem elérhető, de kereskedelmi forgalomban lévő dokumentumok.

8. Tudományos kutatás és kiadványok (legfeljebb 1000 karakter)

A helytörténeti részleget koordináló tudományos kutató munkatársunk a Basahalma historiográfiai összefoglalásával foglalkozott, valamint részt vett a Magyar Tudományos Akadémia Nemzeti Helynévtár Programja című kutatásban. Ezen felül különböző helytörténeti programhoz kutatott a kért témákban, összesen 972 munkaóraban.

A TOP-6.9.2 *A helyi identitás és kohézió erősítése* című pályázat lehetővé tette három könyv megjelentetését az elmúlt évben. Elsőként a hiánypótló, *Debreceni civisházak és lakóik nyomában* című könyvet adtuk ki 2000 példányban, ezt követte a *Debreceni Egypercesek*, majd *Az én Debrecenem* című gyermekkönyv szintén 2000-2000 példányban. A kiadványokat ingyenesen osztottuk szét a debreceni lakosoknak a 2022. szeptember 21-től meghirdetett „A könyv órája” nevű akcióban több helyszínen hetente három, összesen 237 alkalommal.

9. Partnerségi együttműködések (legfeljebb 1500 karakter)

- a. kiemelt téma: könyvtári, közgyűjteményi, közművelődési, közoktatási együttműködés és az önkéntesség

Intézményünk a 2022. évet már a volt DMK-s telephelyeink nélkül kezdte. A helyi és országos partnerekkel való együttműködések folytatódtak és újak is születtek. Az energiatakarékossági intézkedések következtében bezárt kulturális intézmények látogatói, csoportjai, a korábban velük együttműködő civil szervezetek intézményünkben találtak új otthonra.

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelt partnerként olvasóinkkal, dolgozóinkkal közös együttműködésben teremti meg a könyvtár működéséhez szükséges feltételeket.

Partnereink: DMJV önkormányzata, kiemelten a Kulturális Osztály, szakmai és civil szervezetek, könyvtárak, levéltárak, színházak, közművelődési, oktatási intézmények, egyházak, nemzetiségi önkormányzatok (bolgár, lengyel, örmény, roma, ukrán, stb.), az American Corner, a Debreceni Alliance Francaise, pályázati konzorciumi partnerek. 2022-ben 91 együttműködési megállapodást kötöttünk.

A Könyv Barátai hálózatnak is köszönhető a bővülő partneri hálózatunk. A kapcsolataink révén több csoport, szervezet, oktatási intézmény is bejelentkezett foglalkozásainkra, előadássorozatainkra.

Változatlanul fogadtuk közösségi szolgálatra a középiskolásokat: összesen 29 tanintézményből 398 fő 7610 órát teljesített nálunk.

10. PR/marketing/kommunikáció eredményei (legfeljebb 1000 karakter)

a. a könyvtár megjelenése médiumokban

A helyi sajtóorgánumok mindig kiemelt figyelmet fordítottak intézményünkre. Képviselőik tudósítanak sajtótájékoztatóinkról, új szolgáltatásainkról, az általunk szervezett nagyrendezvényekről és kisebb kulturális programjainkról.

A TOP 6.9.2-16 *A helyi identitás és kohézió erősítése* című pályázat keretében kiadott könyveink az országos médiumok érdeklődését is felkeltették.

b. lépések az intézményről alkotott kép pozitív formálásához (pl. arculat, kommunikáció)

A könyvtár könyvkölcsönző automatáinak hírét 2022-ben Facebook fizetett hirdetés segítségével juttatta el még több olvasójához. A kampány látványos eredményt hozott.

Az innovációval kapcsolatban – amely segítségével az olvasók maguk alakíthatják a könyvtár állományát – két reklámfilm készült a Debrecen Televízióval együttműködve. A képanyagot ehhez igazítva alakítottuk ki, így megteremtve az újítás arculatát. A filmek elkészítésében, a kommunikációban Nyáry Krisztián író is részt vett. A kampány sikeres volt, olvasóink használják az új szolgáltatást a Qulto eCard elektronikus olvasójegy és az online beiratkozás mellett.

11. A vármegyei hatókörű városi könyvtár a vármegye területén működő települési könyvtárakat érintő állami feladatairól szóló összefoglaló (legfeljebb 3500 karakter)

a. a vármegyei kötelezpéldányokkal, a digitalizálással, a gyűjteményét feltáró elektronikus katalógus építésével kapcsolatos feladatokról

A vármegyében működő kiadókkal kapcsolatban állunk és begyűjtjük a megjelent kiadványokat. Szükség esetén felhívjuk a figyelmüket a kötelezettségük teljesítésére. A példányokat feldolgozzuk, elérhetővé tesszük és esetenként kiszállítjuk a vármegye könyvtáraiba.

Az elektronikus katalógus építése tovább folyik a közös KSZR adatbázisban, a települési könyvtári állományok feldolgozása folyamatos, de lassan halad.

b. a vármegye területén működő könyvtárak együttműködésének szervezésével kapcsolatos feladatokról

A vármegye területén 81 települési könyvtár szakmai iránymutatását végeztük. A nyilvános könyvtárak felé igyekszünk egyre több információt és új szakmai ismereteket, nyújtani, felhívni a figyelmet a jogszabályváltozásokra, pályázatokra és a minőségirányítási tevékenységre. Közös szakmai konferencia-részvételt szerveztünk Hatvanba a városi könyvtárak helyismereti gyűjteményéről szóló szakmai napra, melyen 5 városi könyvtár munkatársai vettek részt.

A KSZR szolgáltató helyeken végezzük a könyvtári szolgáltatások nyújtását, a dokumentumok feldolgozását, kiszállítását, átható leltárokat, betanításokat, rendezvények szervezését. A nemzetiségi településeken gyarapítottuk az állományokat. Gyűjtöttük, segítettük, ellenőriztük a vármegye 122 könyvtárának statisztikai adatait.

c. a települési könyvtárak tevékenységét segítő 2022-ben nyújtott szolgáltatásokról

Szakmai kérdések megválaszolását végeztük a nyilvános és a KSZR könyvtárakban, ebben az évben már többször személyesen, de emellett telefonon, e-mailben és levelező listákon. Felhívtuk a figyelmet a megjelenő pályázatokra (NKA, TOP plusz) és segítséget nyújtottunk az elkészítésükben. A nyilvános könyvtárakhoz eljuttattuk a beszámoló dokumentumait, gyűjtöttük, ellenőriztük és feltöltöttük a Könyvtárak Adatbázisába. Jogszabályok figyelésével és közvetítésével segítettük a könyvtárakat. Állományellenőrzéseket indítottunk Létavértesen és Nyírmártonfalván. Az állományok leválogatását végeztük 1 nyilvános és 11 KSZR könyvtárban. Összesen 21.451 db dokumentumot töröltünk. A KSZR-ben 7 településen végeztünk leltárt személyi változás miatt, és tanítottunk be új könyvtárost.

A kialakult energiaválság miatt sok helyre adtunk tanácsot a szolgáltatások fenntartásához, ill. kellett költöztetést is végeznünk 3 helyen. Felmértük és megosztottuk a helyi gyakorlatokat, hogy hol milyen megoldásokkal tarják fenn a könyvtári szolgáltatásokat a megemelkedett energiaárak miatti bezárások következtében.

Éves terv alapján végeztük a települési könyvtárak könyveinek, újrakötését, javítását.

d. az iskolán kívüli könyvtári továbbképzést és szakképzés végzéséről

Feldolgozó könyvtárosoknak tartottunk oktatást a Huntéka rendszerben a dokumentumok feldolgozásáról. A könyvautomata használatát segítő képzést tartottunk 4 településen.

e. a települési könyvtárak fejlesztésének koordinációjáról, az ennek keretében megtett javaslatokról

A települési könyvtárak többségében a könyvtári bútorzat cseréje szükséges. A nyilvános könyvtárak közül Hajdúnánás pályázatát segítettük és szakvéleményt készítettünk, Komádi város önkormányzata saját erőből újíttatta meg a könyvtár teljes bútorzatát, melyhez szakmai segítséget nyújtottunk. Vámospércsen a könyvtár és a művelődési ház teljes épülete és bútorzata újjult meg egy TOP pályázat eredményeként. A KSZR szolgáltató helyeken sajnos nem tudtuk megújítani a könyvtári berendezéseket.

- f. a helyismereti dokumentumok elektronikus hozzáférhetővé tételével kapcsolatos elvégzett feladatokról,

A Méliusz Könyvtár folyamatosan végzi a helyismereti dokumentumok digitalizálását, és fel-tárását. A TOP 6.9.2. pályázatból megtörtént az adatbázis megújítása.

12. Az energiaválság okozta változásokról (legfeljebb 2000 karakter)

- a. Hogyan befolyásolta a könyvtári szolgáltatásokat és az intézmény nyitva tartá-sát az energiaárak megnövekedése a 2022-es évben?

Kevesebb szolgáltatóhellyel és a Központ tekintetében kisebb területen, de ugyanannyi szol-gáltatást ellátva működünk. A kollégákat a nyitva lévő könyvtárakban helyeztük át, többen to-vábbi fejlesztéseken dolgoznak háttérmunkaként. Két szolgáltatóhelyről ideiglenesen át kellett költöztetni az állományt. A zárva tartó egységeket folyamatosan ellenőrzik állományvédelem miatt.

A Központi Könyvtárban két részleget kellett lezárni. Az Olvasóterem és Hírlapolvasó Rész-legnek ideiglenesen a Zenei és Művészeti Részlegünkben kellett kialakítani teret, míg a Hely-történeti Részlegünk email-en várja a kutatók kéréseit, ezt követően az igényeknek megfelelően összekészítjük a kutatási anyagokat.

Az energiatakarékossági intézkedésekből kifolyólag Debrecenben számos kulturális intézmé-nyét bezárták április 15-ig. A könyvtár rendezvényeink száma azonban csak minimálisan csök-kent, ugyanakkor népszerűségük megnőtt.

A Központi Könyvtár forgalma növekszik. Olvasóinkat sikerült megtartani a szolgáltatóhelyek részleges zárása ellenére.

- b. Az egyes kulturális intézmények működését érintő veszélyhelyzeti szabályok-ról szóló 469/2022. (XI. 21.) Korm. rendelet rendelkezéseivel összhangban milyen fenntartói és intézményi intézkedések történtek a könyvtár szakmai működésére vonatkozóan?

A Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatát érintő energiamegtakarítási intézkedésekről szóló határozat alapján a Méliusz Juhász Péter Könyvtár egységeinek nyitva tartása 2022. nov-ember 2. és 2023. április 15. között módosult. A Központi Könyvtár változatlan nyitva tartással várja látogatóit. Az épület II. emeletét bezártuk. Az Olvasótermi és Helytörténeti Gyűjtemény szolgáltatásai az I. emeleten a Zenei és Művészeti Részlegben kaptak helyet.

További négy könyvtár részlegesen tart nyitva. Öt könyvtár és egy könyvtárpont ideiglenesen bezárt.

Olvasóink figyelmébe ajánlottuk könyvkölcsönző automatáinkat. A zárásokat követően pedig egy újat üzembe helyeztünk.

2023. február 15.

Dr. Kovács Béla Lóránt

igazgató